

a to odgovara potrebi hranjivosti stabla i pomaže njegov pravilni razvitak i razplodjivanje. Doista vidimo, da se prostrana gojidba maslina u donjoj Italiji, naročito u Puljama i Kalabriji dobro održava i da je probitačna, premda je gnjojenje slabo, uprav poglavito radi gojenja osobito boba kao zelenog gnjoja. Fakat je takodjer, da se u Istri propuštanje ljetinâ još više osjeća, odkad su lakoumno zapuštali zeleno gnjojenje boba a naročito vučaka, što je jednom sijanjem bilo vrlo rašireno po maslinacima.

Pokušaje valjalo bi učiniti pod nadzorom odaslanika Namjesništva barem 10 godina izasebice, na početku kojih mogla bi se doznačiti vlasniku svakog maslinjaka novčana nagrada u iznosu od 15 do 30 for. prama pokazanom zanimanju za pokušaje, prama onome što je potrošio više nego za običnu gojidbu, a donekle i prama postignutom uspjehu.

Obzirom na to moram naglasiti, da glavno pri ovim pokušajima imalo bi se ustanoviti, da li je u različitim predjelima i položajima i na različitim zemljištima ovdje kod nas moguće postignuti od maslina dobru i redovitu produkciju, i da li se ova može postići poboljšanjem gojidbe, kakvu bi mogao u djelo staviti svaki gojitelj maslinâ, a da ne padne u trošak tako velik, koji se ne bi mogao pokriti proizvodom maslina i ulja, ili drugim riečima ustanoviti, da li gojidba maslina može donjeti njeku ekonomičnu korist, dotično da li se može poboljšati proračun ove gojidbe sa pravom koristi, promjenjujuć racionalne sisteme obradivanja.

Praktično riešenje ove zadaće ima vrlo veliku znamenitost, te mislim, da bi pokušajni maslinjaci mogli mnogo doprinieti ovoj svrsi, jer ih obradjuju sami vlasnici ili kmetovi kao gojitelji maslina, koji bi se osvjedočili o jednostavnosti troškova i radnjâ za izvajanje pokušaja na sasvim praktičnoj osnovi, te bi mogli prosuditi po dovršenim pokušajima, da li rezultat može nadoknaditi troškove podnešene i nagraditi izvršene radnje.

U tom bi se slučaju imala ta korist, da bi uporavljanje sistema gojidbe, pokušanih od samih uplivnih i praktičnih gojitelja maslina u pojedinim uljorodnim predjelima, sliedilo odmah i to u celovitosti. Ta valja se obazrieti na veliku istinu, da težak kad se radi o ratarskim novotarijama, ne će da zna za proste rieči, nego hoće da svojom rukom opipa i da se uvjeri o koristi i praktičnosti poboljšanja, na koje ga se savjetuje. Jednaki rezultat ne bi se mogao postići utemeljenjem uzor maslinjaka, obradjenih izključivo o skrbi i trošku Vlade, jer novcem, koji je potrebit za utemeljenje od malo takih maslinjaka, moglo bi se osnovati mnogobrojni privatni pokušajni maslinjaci, pa i stoga, što, sve kad bi se u uzor-maslinjacima po-